

20 godina časopisa *Prirodoslovlje*

Pripremila: **Barbara Bulat**, *glavna i odgovorna urednica*

Matica hrvatska i prirodoslovlje

Prvi prirodoznanstveni časopisi uopće sežu u daleku drugu polovicu 17. stoljeća. Pokrenuti su kao strukovna glasila u Francuskoj i Engleskoj te Njemačkoj (za potrebe komunikacije i razmjene mišljenja među istraživačima, a kasnije institucionalizacije znanosti). Prvi časopisi u Hrvatskoj javljaju se u prvoj polovici 19. stoljeća, a prvi hrvatski časopis „narodan po duhu i jeziku“ bio je *Danica horvatska, slavonska i dalmatinska*, odnosno *Danica ilirska* (1835. – 1867.), kao vjesnik preporodnih težnji Iliraca, „vođenih zajedničkim idealom jedinstvenoga hrvatskoga književnog jezika i pravopisa“. Međutim, pojavom Hrvatsko-slavonskoga gospodarskoga društva (Zagreb, 3. veljače 1841.) za unaprjeđenje poljodjelstva, šumarstva i gospodarskoga obrtništva, iz kalendara i almanaha oblikovat će se 1942. *Gospodarski list*, „prvi stručni i najstariji hrvatski časopis neprekinuta izlaženja“.

Na jednakim je premisama program narodnoga preporoda Iliraca osmislio i **grof Janko Drašković** (Zagreb, 20. listopada 1770. – Radgona, 14. siječnja 1856.). Godine 1832. objavljuje svoje epohalno djelo na hrvatskom jeziku: *Dissertacija ili Razgovor Darovan Gospodi Poklisarom Zakonskim y buduchjem Zakonodavzem Kraljevinah nasih za buduću Dietu Ugarsku odaslanem*, kao prvi cjeloviti i zreli nacionalni program u hrvatskoj kulturnoj i političkoj povijesti, gdje iznosi svoja stajališta o jeziku, politici i gospodarstvu (razvoj obrtništva i industrije) i zagovara ujedinjenje tadašnje Hrvatske sa Slavonijom i Dalmacijom. Dana 4. kolovoza 1838. u Zagrebu osniva Ilirsku čitaonicu iz koje će 10. veljače 1842. niknuti Matica ilirska, 29. studenoga 1874. mijenja se naziv u **Maticu hrvatsku** koja u tom svojstvu djeluje do iznuđenih ostavki i zabrane rada za Hrvatskoga proljeća.

Nakon što je 16. travnja 1971., raskinut *Novosadski dogovor* iz 1954. o zajedničkom hrvatskosrpskom jeziku, izlazi prvi od 33 broja Matičina *Hrvatskoga tjednika* – zadnji broj tiskan je 3. prosinca 1971., a već 7. prosinca 1971. slijedi ostavka cijelog uredništva. Dana 11. prosinca 1971. je kolektivna ostavka članova Izvršnoga odbora Matice hrvatske, a 20. prosinca 1971. kolektivna ostavka članova Upravnoga odbora i Predsjedništva. Nakon otuđenja Matičine imovine udbaškom represijom, 11. siječnja 1972. prestaje rad Matičin, a slijede poznata uhićenja njenih najpoznatijih djelatnika središnjice i ogranaka diljem Hrvatske.

Još jedan važan događaj u Matičinoj povijesti je osnivanje Nakladnoga zavoda Matice hrvatske, godine 1960. Kako je Ilirska čitaonica iz 1842. iznijela Maticu ilirsku (hrvatsku) tako i sada Nakladni zavod Matice hrvatske nastavlja Matičinu nakladničku djelatnost do njena obnavljanja.

Inicijativa za obnovu Matice hrvatske pokrenuta je već krajem 1989., obnoviteljska Matičina skupština održana je 8. prosinca 1990., a djelovanje prirodoslovaca, okupljenih u Sekciji za prirodoslovlje, obnavlja se 11. ožujka 1991. i otad djeluju kao **Odjel za prirodoslovlje** (neposredno zatim) **i matematiku**.

Zbog kršenja proceduralnih i statutarne Matičinih članaka i ovlasti Matičine Skupštine glede prestanka njena djelovanja (jer takvu odluku može donijeti samo Skupština, koja u nastalim uvjetima nije ni mogla biti održana), a i zbog činjenice što se nije moglo računati na slobodne višestranačke izbore u Hrvatskoj bez ukidanja te zabrane, to samo po sebi govori o golemu Matičinu značenju za hrvatski narod. Stoga neki kažu da upravo to potvrđuje **neprekinutost Matičina postojanja** koju nije uništila ni **zabrana njezina djelovanja**, dakako uz pomoć Nakladnoga zavoda Matice hrvatske.

Sve do kraja Drugoga svjetskoga rata, a i nešto kasnije, Matica hrvatska bila je glavni hrvatski nakladnik za djela iz popularizacije i promicanja prirodoslovlja. Doprinosom Matičinih prirodoznanstvenih i tehničkih knjiga hrvatskom prirodoslovlju i tehničkoj kulturi posebno se bavio fizičar i leksikograf **Zvonimir Jakobović** (1-5), nekadašnji pročelnik Odjela za tehničku kulturu Matice hrvatske, a prve bibliografije Matičinih izdanja napisali su Jakša Ravlić i Miroslav Somborac (6) te Ivica Matičević i Nedjeljka Paro (7), dok se općenito hrvatskom znanstvenom baštinom bavio Vladimir Bazala (8). Osobito valja istaknuti niz Matičinih knjiga pod naslovom **Novovjeki izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti**, koje su, osim gospodarskih i obrazovnih zasluga činile i osnovnu literaturu za tvorbu hrvatskoga strukovnoga nazivlja sve do druge polovice 20. stoljeća. U tom je razdoblju Matica tiskala tridesetak izvrsnih knjiga s područja prirodnih znanosti i tehnike. Bilo je to doba velikih prirodoznanstvenih otkrića i tehničkih izuma (telefon, telegraf, radio, elektrifikacija te industrijalizacija općenito) kao i početaka srednjega i visokoga školstva u Hrvatskoj. To su bila prva stručna štiva na hrvatskom jeziku, pisali su ih vrsni profesori i znanstvenici, svi odreda članovi Matice hrvatske.

Do pojave Matičinih knjiga iz prirodnih znanosti i tehnike tiskano je svega šest naslova, tri su izašla u Zagrebu, a tri u Beču (1-5). Sljedećih se desetljeća pojavljuju prirodoznanstvene i tehničke knjige u nakladi Matice hrvatske (tablica 1), sve je više školskih udžbenika iz fizike, kemije i biologije, a članci iz prirodnih znanosti i tehnike ulaze i u časopise i novine.

Tablica 1. Prirodnoznanstvene i tehničke knjige u nakladi Matice hrvatske

Vremenski redni broj	Autor / autori	Naslov knjige	Godina izdanja
1.	Bogoslav Šulek	<i>Biljarstvo</i> . – Uputa u poznavanje bilja. II. dio. (XVI + 368 str., XXIV table, tumač sl., XXIV str.)*	1859.**
2.	Ivan Perkovac	<i>Pojavi u zraku</i> (prema poljskom izvorniku). (47 str.).	1860.**
3.	Mijo Kišpatić	<i>Slike iz rudstva</i> . – Kulturno-prirodopisne crtice. (8 + 231 str., 40 sl., geogr. karta i prednaslovna slika).	1878.***
4.	Mijo Kišpatić	<i>Slike iz geologije</i> . – Kulturno-prirodopisne crtice. (VI + 215 str., 66 sl.).	1880.
5.	Bogoslav Šulek	<i>Lučba za svakoga ili popularna kemija</i> . (X + 312 str., 33 sl.).	1881.
6.	Mijo Kišpatić, Ivan Šah	<i>Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti</i> . Knjiga I. (LXII + 263 str., 128 sl.)	1882.
7.	Bogoslav Šulek, Mijo Kišpatić, Ljudevit Rossi	<i>Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti</i> . Knjiga II. (515 str., 165 sl., table).	1883.
8.	Mijo Kišpatić	<i>Iz bilinskog svijeta</i> . – Prirodopisne i kulturne crtice. Knjiga I. (2 + 295 str., 29 sl., 1 geogr. karta).	1884.
9.	Mijo Kišpatić	<i>Iz bilinskog svijeta</i> . – Prirodopisne i kulturne crtice. Knjiga II. (240 str., 25 sl. s naslovnom slikom, 1 tabla, 1 geogr. karta).	1885.
10.	Mijo Kišpatić	<i>Kukci – Prirodopisne i kulturne crtice</i> . – Prirodopisne i kulturne crtice. Knjiga I. (264 str., 75 sl., 1 tabla sa sl.).	1886.
11.	Mijo Kišpatić	<i>Kukci – Prirodopisne i kulturne crtice</i> . Knjiga II. (245 str., 87 sl., 1 tabla).	1887.
12.	Mijo Kišpatić	<i>Iz bilinskog svijeta – Prirodopisne i kulturne crtice</i> . Knjiga III. (255 str., 28 sl., 1 tabla sa sl.).	1888.
13.	Oton Kučera	<i>Crte o magnetizmu i elektricitetu</i> . (VIII + 381 str., 195 sl. i prednaslovna slika).	1891.
14.	Mijo Kišpatić	<i>Ribe – Prirodopisne i kulturne crtice</i> . (VIII sa sl. + 455 str., 137 sl.).	1893.
15.	Oton Kučera	<i>Naše nebo</i> . Crtice iz astronomije. (VIII sa sl. + 430 str., 141 sl., 4 table sa sl.).	1895.
16.	Stjepan Gjurašin	<i>Iz bilinskoga svijeta</i> . – Prirodopisne i kulturne crtice. Knjiga IV. (8 sa sl. + 244 str., 60 sl.).	1896.
17.	Oton Kučera	<i>Vrieme. Crtice iz meteorologije</i> . (VIII sa sl. + 351 str., 112 sl., 6 tabla).	1897.
18.	Stjepan Gjurašin	<i>Ptice</i> . – Prirodopisne i kulturne crtice. Dio I. (318 str., 106 sl., 1 tabla sa sl.).	1899.
19.	Stjepan Gjurašin	<i>Ptice</i> . – Prirodopisne i kulturne crtice. Dio II. (s kazalom imena ptica za oba dijela; 368 str., 72 sl.).	1901.
20.	Oton Kučera	<i>Valovi i zrake</i> . (VIII + 399. str., 230 sl., 2 table).	1903.
21.	Julije Schneider	<i>Uredba svemira</i> . (preveo O. Kučera). (191 str., 24 sl.).	1907.

22.	Oton Kučera, Stanko Plivelić, Juraj Božičević	<i>Noviji električni pojavi i izumi. Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti.</i> Knjiga III. (286 str., 107 sl.).	1910.
23.	Oton Kučera, Stanko Plivelić	<i>Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti.</i> Knjiga IV. (191 str., 83 sl.).	1913.
24.	Mijo Kišpatić, Fran Tučan	<i>Slike iz rudstva.</i> (Novo popunjeno izdanje). (382 str., 72 sl., 7 tabla sa sl.).	1914.
25.	Oton Kučera	<i>Gibanja i sile.</i> – Crtice iz mehanike neba i zemlje. (476 str., 203 sl., 2 table).	1915.
26.	Fran Bubanović	<i>Slike iz kemije.</i> (239 str., 57 sl.).	1917.
27.	Fran Bubanović	<i>Kemija živih bića.</i> (286 str., 44 sl.).	1918.
28.	Fran Tučan	<i>Naše rudno blago.</i> (236 str., 12 sl.).	1919.
29.	Oton Kučera	<i>Telegraf i telefon bez žica. Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti.</i> Knjiga V. (VIII + 106 str., 57 sl.).	1925.
30.	Fran Bubanović	<i>Iz moderne kemije.</i> (250 str., 36 sl.).	1929.
31.	Oton Kučera	<i>Naše nebo.</i> – Crtice iz astronomije. 3. prerađeno i popunjeno izdanje, I. sv. (XII + 267 str., 156 sl., 1 karta, 1 tabla).	1930.
32.	Friedrich Desaue i dr.	<i>Čovjek i tehnika.</i> (kulturno-filozofski eseji). (296 str.)	1944.
33.	...	<i>Tehnika u Hrvatskoj.</i> Zbornik radova stručnoga skupa u organizaciji Matice hrvatske – Odjela tehničke kulture; suorganizatori: Akademija tehničkih znanosti Hrvatske, Hrvatska zajednica tehničke kulture i Tehnički muzej u Zagrebu – 26. studenoga 2004. (14 radova, 158. str., brojne ilustracije).	2004.
34.	Oton Kučera	<i>Telegraf i telefon bez žica. Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti.</i> Knjiga V. <i>Niz pretisci.</i> Pretisak izvornika iz 1925. godine uz <i>Dodatak pretisku.</i> (133 str., 55 sl.).	1995. ^{****}
35.	Mijo Kišpatić, Ivan Šah	<i>Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti.</i> Knjiga I. <i>Niz pretisci.</i> Pretisak izvornika iz 1882. godine uz <i>Dodatak pretisku.</i> 52 str., 2 crteža. (275 str., 198 sl.).	1997. ^{****}
36.	Marko Antun Horvatić	<i>Lakši način putovanja velikih lađa i uz vodu i niz vodu. Niz pretisci.</i> Pretisak izvornika iz 1804. godine uz <i>Pogovor.</i> (51 str., 2 sl.).	2004. ^{****}
* Bogoslav Šulek, <i>Biljarstvo.</i> Za više gimnazije; I. dio. Troškom C. k. prodavaonice školskih knjiga, Beč, 1856.			
** Još u nakladi <i>Matice ilirske.</i>			
*** Nadalje sve u nakladi <i>Matice hrvatske.</i>			
**** Sunakladnik: <i>Hrvatska zajednica tehničke kulture.</i>			

Tablica 2. Pojavnost autora knjigâ

Redosljed pisaca, po broju knjiga	Pisac	Broj knjiga u kojima je pisac		
		sam	s drugima	ukupno
1.	Mijo Kišpatić (živio: 1851. – 1926.)	8	4	12
2.	Oton Kučera (1857. – 1931.)	8	2	10
3.	Fran Bubanović (1883. – 1956.)	3		3
4.	Stjepan Gjurašin (1867. – 1936.)	3		3
5.	Bogoslav Šulek (1816. – 1895.)	2	1	3
6.	Stanko Plivelić (1868. – 1925.)		2	2
7.	Ivan Šah (1824. – 1904.)		2	2
8.	Fran Tućan (1878. – 1954.)	1	1	2
9.	Marko Antun Horvatović (1740. – 1821.)	1		1
10.	Juraj Božičević (1877. – 1947.)		1	1
11.	Friedrich Desau (1881. – 1963.)	1		1
12.	Ivan Perkovac (1826. – 1871.)	1		1
13.	Ljudevit Rossi (1850. – 1932.)		1	1

Prema tablici 1 u razdoblju od 1859. do 2004. tiskano je šest knjiga iz opće tehnike, šest iz botanike, pet iz zoologije, po četiri iz kemije i elektromagnetizma, po tri iz astronomije i rudarstva, dvije iz meteorologije te po jedna iz fizike, geologije i esej o tehnici. U tih 36 naslova pojavnost autora, njih 13, navedeno je u tablici 2; najplodniji su **Mijo Kišpatić** (12 knjiga), Oton Kučera (10), Fran Bubanović, Stjepan Đurašin i Bogoslav Šulek (po tri knjige) te Stanko Plivelić, Ivan Šah i Fran Tućan (po dvije knjige). Pisanju tih knjiga zacijelo je pripomogao Šulekov *Rječnik znanstvenoga nazivlja*, objavljen već 1874./1875., tj. na samom početku razvitka prirodoslovlja.

Među navedenim autorima bila su i dva predsjednika Matice hrvatske: **Oton Kučera** (1909. – 1916.), osnivač i prvi upravitelj zvjezdarnice u Zagrebu, i predsjednik Hrvatskoga prirodoslovnoga društva, te **Fran Tućan** (1918. – 1920.), mineralog, prvi dekan Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta u Zagrebu i također predsjednik Hrvatskoga prirodoslovnoga društva. Kasnije su predsjednici Matice hrvatske bili i drugi prirodoslovci – geograf **Filip Lukas** (1928. – 1945.), najdugovječniji Matičin predsjednik uopće, i kemičar **Hrvoje Iveković** (1968. – 1970.).

Valja naglasiti da su sve te knjige pisane osebnim stilom, gotovo esejistički, lako čitljive i razumljive, tiskane u velikim nakladama, brzo rasprodane, reklo bi se „razgrabljene“. Npr. Kučerino *Naše nebo* iz 1895., na 430 stranica, Matica je tiskala u

danas nezamislivoj nakladi od 12 000 primjeraka, 2. izdanje 1921. tiskalo je Hrvatsko prirodoslovno društvo, a 3. izdanje 1930. opet Matica hrvatska. Stotinu godina nakon 1. izdanja, 1995. tiskano je 4. izdanje *Našega neba!*

Koliki je bio utjecaj tih Matičinih knjiga na razvoj prirodoslovlja i tehnike u Hrvatskoj, najbolje će reći sam Kučera:

„Na čast se Matici hrvatskoj more reći, da je ona nakon svoga preporoda u svojoj poučnoj knjižnici dala razmjerno odlično mjesto prirodnoj nauci i što je u Hrvatskoj za popularizaciju prirodne nauke učinjeno, to je gotovo sve rabota Matice hrvatske. I u tom je pogodila pravi duh vremena i narodnju potrebu.“

Časopis **PRIRODOSLOVLJE** (2001. – 2021.)

Prije 2001. ili „muke po časopisu“

Slučaj je htio da 21. lipnja 1996. na znanstvenom skupu *Znameniti hrvatski prirodoslovci u Americi*, Barbara Vidoša (sada Bulat), tada glavna urednica časopisa *Polimeri*, zamoli Marka Tarlea, pročelnika Odjela za prirodoslovlje i matematiku Matice hrvatske, suorganizatora rečenoga skupa, da za osmostraničnu rubriku *Sveučilište* „njenog“ časopisa napiše osvrt na upravo održani skup, s težištem na razloge njegova održavanja. (11) Marko Tarle je to prihvatio uz primjedbu kako nije uobičajeno da se opisuju „neki razlozi“ za održavanje skupa, na što mu je urednica odgovorila da joj se čini kako su upravo „ti razlozi“, koje je čula na skupu, možda zanimljiviji od predstavljenih prirodoslovaca, čiji se životi mogu naći na mrežnim stranicama, a „razlozi“ su nešto čega tamo nema. No, Tarle nije na tome ostao, izložio joj je problem koji ima u Odjelu s „hrpom neobjavljenih i nesređenih članaka s kojima bi trebalo nešto poduzeti“. Tako je 17. ožujka 1997. Barbara Vidoša pozvana na sjednicu Odjela za prirodoslovlje i matematiku s 1. točkom dnevnog reda: *Rasprava o izdavaštvu Odjela* (slika 1), gdje je imenovan Redakcijski odbor izdavaštva Odjela, s članovima: „dr. S. Nikolić, dr. Paušek-Badždar, dr. M. Tarle, akademik N. Trinajstić i mr. B. Vidoša (nova članica Odjela i urednica glasila *Polimeri*)“.

Osim toga, u tom su Zapisniku usputno navedene i druge neriješene okolnosti oko izdavaštva Odjela, koje nisu takvima prikazane ili barem kao takve nisu bile u prvom planu. Na neformalnom sastanku članova Redakcijskoga odbora, koji je uslijedio ubrzo nakon sjednice Odjela, Barbara Vidoša je izabrana za Koordinatoricu toga tijela za izdavaštvo Odjela, pa će se kao takva navoditi nadalje u tekstu.

Iz Zapisnika od 17. ožujka 1997. Koordinatorica izdavaštva saznaje za Matičinu periodičku publikaciju moćnog naziva: *Hrvatski znanstveni zbornik*. Od Matičine glavne urednice, gospođe Jelene Hekman pribavlja neke informacije o tom *Zborni-*

Z A P I S N I K

sa sastanka Odjela za prirodoslovlje i matematiku MH, održanog 17. ožujka 1997., sa slijedećim Dnevnim redom:

1. Rasprava o izdavaštvu Odjela
2. Rasprava o skupu "Prožimanje prirodoslovlja i medicine"
3. Obavijest o skupu "Hrvatski prirodoslovci 6"
4. Obavijest o skupu "Prirodoslovlje i opće dobro"
5. Primjedbe i prijedlozi

Ad.1. Rasprava o odrednicama izdavaštva Odjela obilježena je brojnim prijedlozima (dr. Kutleša, dr. Paušek-Baždar, dr. D. Škare, dr. M. Tarle). Naime, kako je do sada Odjel tiskao rezultate svoga rada (uglavnom radovi sa znanstvenih skupova) djelomično u Hrvatskom znanstvenom zborniku, djelomično u glasilu Priroda (suradnja s dr. T. Šerčerom i dr. O. Špringerom), a djelomično u zasebnim edicijama, to je odlučeno da se imenuje Redakcijski odbor izdavaštva Odjela, pa je predloženo da u njemu djeluju: dr. S. Nikolić, dr. Paušek-Baždar, dr. M. Tarle, akademik N. Trinajstić i mr. B. Vidoša (nova članica Odjela i urednica glasila Polimeri). U suradnji s J. Heckman, koja djeluje u izdavaštvu središnjice MH, te s urednikom Prirode dr. O. Špringerom, Odjel će predlagati svoje projekte, s tim da će se težiti za objavljivanjem zasebnih edicija ili zbornika, a u cilju promicanja djelatnosti i rada Odjela. Dr. V. Vujnović je predložio da se objelodani i pretisak nekih izuzetno vrijednih knjiga iz prošlog stoljeća, popularne biblioteke MH (Bubanović, Kišpatić i drugo), što je prihvaćeno, premda će se više nastojati na objavljivanju izvornih djela članova našeg Odjela.

Ad.2. U svezi dogovora i prijedloga pročelnika našeg Odjela dr. M. Tarlea s pročelnicom Odjela za medicinu MH dr. Audi, u 10, 11, ili 12. mjesecu ove godine bi se održao znanstveni skup "Prožimanje prirodoslovlja i medicine". U Organizacijski odbor skupa, sa strane našeg Odjela su imenovani: dr. M. Bošnjak, dr. M. Kaštelan, dr. M. Tarle, dr. Vidović i akademik Ž. Kučan, koji je predložen i za predsjednika Odbora.

Ad.3. Redoviti znanstveni skup, u organizaciji našeg Odjela "Hr-

Slika 1. Prva stranica Zapisnika sjednice Odjela održane 17. ožujka 1997. s imenovanim članovima Redakcijskoga odbora

ku i dobiva za „svoje potrebe“ nekoliko starih brojeva. Ubrzo saznaje da je *Hrvatski znanstveni zbornik* tiskan još davne 1971. (glavni i odgovorni urednik Danilo Pejović), izašla su dva broja na 332 i 397 stranica. Bila je oduševljena idejom da se oživi glasilo koje je bilo zabranjeno! No, iz sadržaja ubrzo saznaje da u njemu uopće nema prirodoslovnih tema! Tek više od dva desetljeća kasnije (1993.), u *Hrvatskom znanstvenom zborniku* br. 1, 2. tečaja, tiskani su radovi sa znanstvenoga skupa *Hrvatski prirodoslovci 1*, u povodu 150. obljetnice Matice hrvatske, na 188 stranica.

Glavni i odgovorni urednik bio je tada Tvrtko-Matija Šercar, istaknuti stručnjak na području informacijskih znanosti (koji je u neko vrijeme preselio u Sloveniju), njegova pomoćnica Vesna Marić, a Urednički odbor činili su Slobodan Bosanac, Krešimir Humski, Sonja Nikolić, Marko Tarle i Nenad Trinajstić.

Glavni urednik Tvrtko-Matija Šercar, na str. iii istoga časopisa piše: „U ovom, obnoviteljskom, prvom broju nove serije Hrvatskog znanstvenog zbornika objavljuju se pozvana predavanja sa znanstvenog skupa ... Kao urednik dužan sam upozoriti da nisu uklonjene neujednačenosti u oblikovanju referenci na razini publikacije jer istom sada promoviramo Upute autorima za pripremu rukopisa članaka za objavljivanje u Hrvatskom znanstvenom zborniku“.

Na kraju toga sveska, u Uputama autorima stoji: „Kategoriju članka određuje uredništvo na osnovi prijedloga autora i prosuditelja. Pozvana se predavanja ne prosuđuju.“ To bi imalo značiti da radovi objavljeni u tom *Zborniku* nisu prošli postupak znanstvene prosudbe, tj. nisu recenzirani.

Sljedeći broj *Hrvatskoga znanstvenoga zbornika* tiskan je 1994. (tečaj 3, br. 1, 102 stranice) u kojem su „objavljena pozvana predavanja sa znanstvenog skupa *Perspektive razvitka hrvatskog prirodoslovlja*, održanog 13. svibnja 1994. godine u Zagrebu u organizaciji Matice hrvatske“. Iako su gotovo svi predavači bili iz našeg Odjela za prirodoslovlje i matematiku (Marko Tarle, Ivo Šlaus, Milan Randić, Biserka Nagy, Željko Kućan, Velimir Pravdić, Adam Benović i Nenad Smoldaka, Nenad Trinajstić, Emić Babić i Dubravko Tadić), u impresumu stoji samo da je glavni i odgovorni urednik Tvrtko-Matija Šercar, njegova pomoćnica sada je Sonja Nikolić, a Redakcijskoga odbora uopće nema.

Stoga se može razlučiti da je suradnja *Zbornika* i Odjela već tada bila završena priča, što se potvrđuje činjenicom da su članci sa znanstvenoga skupa *Hrvatski prirodoslovci 2* (Zagreb, 17. i 18. lipnja 1993.), sve redom „pozvana predavanja“, završili u *Radovima Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža* (3) (1993) 53–244, s glavnim i odgovornim urednikom Daliborom Brozovićem i Duškom Štefanovićem, urednikom *Razdjela za prirodne i tehničke znanosti*, kojega je to bio 1. svezak, gdje je našim prirodoslovcima pripao jedan njegov, doduše najveći dio.

Ono što je zajedničko tim dvama skupovima, izbor je lokacije njihova održavanja, „zbog blizine velikoga protuzračnog skloništa, zlu ne trebalo“ – sveopća agresija Srbije i Crne Gore na Republiku Hrvatsku bila je u punom zamahu. Tako su *Hrvatski prirodoslovci 1* održani u velikoj predavaonici Fizičkoga odjela Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u organizaciji Odjela za prirodoslovlje i matematiku, a *Hrvatski prirodoslovci 2* održani su u predavaonici Matematičkoga odjela istog fakulteta, ali u suorganizaciji s Leksikografskim zavodom *Miroslav Krleža*, dok su pokrovitelji bili Razred za matematičke, fizičke, kemijske i tehničke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatsko prirodoslovno društvo, Fizički odjel Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta i Institut *Ruder Bošković*.

Hrvatski prirodoslovci 3 su „preskočeni“, a *Hrvatski prirodoslovci 4* su tiskani u časopisu *Priroda* 86(828-829) (1996) 5–43.

Kad se uzme u obzir da su neka predavanja u organizaciji Odjela tiskana i u Matičinoj *Hrvatskoj reviji*, *Vijencu*, pa i u (jugoslavenskom, kasnije hrvatskom) časopisu *Polimeri*, za što bi trebalo više prostora u ovom prilogu, razumljivo je da se s tom praksom ne bi mogao pomiriti nitko s tako bogatim aktivnostima kao što ih ima Odjel za prirodoslovlje i matematiku. Postalo je jasno da bogatstvo tema i radova s naših znanstvenih tribina i znanstvenih skupova mora ostati u Matici kao dokument rada Odjela. Stoga je i pročelnik predlagao da se naša edicija zove *Godišnji zbornik Odjela; Znanstveni zbornik Matice hrvatske* ili *Godišnja smotra Matice hrvatske...*

Koordinatorica za izdavaštvo Odjela razgovarala je sa svima koji su na bilo koji način bili povezani s dotadašnjim objavljivanjem radova Odjela. Glavni urednik Tvrtko-Matija Šercar još se smatra urednikom Matičina *Hrvatskoga znanstvenog zbornika*, na načelima uključenosti svih odjela, da se radovi tiskaju povremeno, po dospijeću, iako se već gotovo trideset godina to ne događa, a nije bio voljan ni surađivati s Odjelom po bilo kojoj osnovi, niti da bude glavni urednik u bilo kojoj varijanti bilo kojeg naslova časopisa. Naprotiv! I tako je propuštena velika prilika da *Hrvatski znanstveni zbornik* oživi u okviru Odjela za prirodoslovlje. Danas ga pak mnogi smatraju „ugašenim“.

Glavna Matičina urednica Jelena Hekman rekla je da nema ni vremena niti novca da preuzima bilo kakav novi projekt, posebice ne časopis Odjela, jer na stolu ima „stotinjak naslova“ koji nisu tiskani. U međuvremenu su izdani *Istaknuti hrvatski prirodoslovci u Americi*, na opremu i uređenje kojih je bilo puno kritika...

Na sjednici Odjela održanoj 9. veljače 1998., u 4. točki dnevnoga reda (slika 2) pročelnik Marko Tarle iznosi „da se središnjica MH složila da se zbornici radova sa znanstvenih skupova našeg Odjela tiskaju kao zasebne edicije. Urednički odbor tih

Z A P I S N I K

sa sastanka Odjela za prirodoslovlje i matematiku MH, održanog 9. veljače 1998., sa slijedećim Dnevnim redom:

1. Osvrt na znanstvenu tribinu Matice Hrvatske
2. Dogovor za znanstveni skup Hrvatski prirodoslovci 7
3. Razgovor o ostalim aktivnostima Odjela
4. Izdavačka aktivnost Odjela
5. Primjedbe i prijedlozi

Ad.1. U svezi sa znanstvenom tribinom MH, koju organizira naš Odjel svakog prvog i trećeg četvrtka u mjesecu; ustanovljeno je da su dosadašnja predavanja (akdemik Kučan, dr. Juretić, dr. Pozaić, akademik Silobrčić, dr. Špringer i mr. Tolić) bila veoma dobro posjećena (50-150 posjetitelja), te je predloženo da se ista predavanja održe i u ograncima MH, izvan Zagreba. Kao naredna predavanja najavljena su: akademik V. Pravdić, Etika u zaštiti okoliša; dr. V. Burek, EiC i HiV infekcija; dr. D. Barbarić, Filozofija okolišne krize, te u travnju dr. D. Veljan, Pitagorin poučak 2500. godina poslije. Upućena je primijedba na smislenost i koordiniranost rasprave nakon predavanja, a u cilju pokušaja da ona postane jezgrovitija i konstruktivnija, tim više što je glavni urednik Encyclopedia modernae, dr. N. Zovko predložio da se navedena predavanja tiskaju u tom časopisu. Pročelnik Odjela dr. M. Tarle je priopćio da je u novom broju Vijenac (26. veljače 1998.) objelodanjen sažetak nekih predavanja, a isto tako i njegov članak Sto dana znanstvene tribine, pa je tako i šire čitateljstvo steklo uvid u sadržaj, korisnost, mjesto i ulogu tih predavanja.

Ad.2. U svezi sa znanstvenim skupom Hrvatski prirodoslovci 7, koji će se održati 2. listopada ove godine u Osijeku, predloženo je i prihvaćeno da članovi Organizacijskog odbora iz Zagreba budu: dr. N. Juretić (presjednik), dr. P. Durbešić, dr. M. Jošt, dr. S. Paušek-Baždar, dr. A. Šolc, dr. I. Šugar, dr. M. Tarle i akademik Ž. Kučan, dok bi članovi Odbora iz Osijeka bili: dr. Z. Faj, dr. J. Mikuška, dr. I. Marjanović i predsjednik ogranka MH iz Osijeka dr. J. Vrbošić, a što se može proširiti s još nekoliko članova.

Slika 2. Zapisnik sa sjednice Odjela za prirodoslovlje i matematiku održane 9. veljače 1998.

- 2 -

Skup bi se održao u suorganizaciji II i III razreda HAZU, Sveučilišta iz Zagreba i Sveučilišta iz Osijeka, u velikoj dvorani Pedagoškog fakulteta u Osijeku. Tri predavača bi bila iz Zagreba, a tri iz Osijeka, s temama vezanim uz one hrvatske prirodoslovce koji potječu ili su pak svojim djelovanjem bili vezani uz Slavoniju. Jedno od uvodnih predavanja bi bilo: In memoriam-nobelovac Vladimir Prelog.

- Ad.3. U svezi s predstavljanjem Zbornika radova (urednici dr. S. Nikolić i dr. J. Herak) sa znanstvenog skupa, u organizaciji Odjela, Istaknuti hrvatski prirodoslovci u Americi, a koje je održano u Matiči iseljenika Hrvatske, pročelnik Odjela dr. M. Tarle je uputio primjedbe: na naslov edicije koji glasi Istaknuti hrvatski znanstvenici, a ne prirodoslovci u Americi; na nenavodjenje da se radi o referatima s našeg znanstvenog skupa; na nisku razinu opreme edicije; na suviše knjižki engleski prijevod, te na mjesto održavanja predstavljanja edicije, s obzirom da se radi o izdanju MH. Nakon toga predložio je da se naredni skup na istu temu Istaknuti hrvatski prirodoslovci u Americi II, a u organizaciji našeg Odjela, održi treći petak u mjesecu travnju ove godine i da organizacijski odbor tog skupa čine: dr. J. Herak, dr. Kniewald, dr. S. Nikolić i akademik V. Silobrčić, što je i prihvaćeno. Govorilo bi se o Stjepanu Koljaku (fiziologija oka), Stjepanu Kukulji (kemija i farmacija), o Branku Grinbau (matematika), o P. Rakiću (ravnatelj neurologije na Jelu), o Velimiru Vouku i drugima.
- Ad.4. U svezi s izdavačkom djelatnošću pročelnik Odjela dr. M. Tarle je priopćio da se sredšnjica MH složila da se zbornici radova sa znanstvenih skupova našeg Odjela tiskaju kao zasebne edicije. Urednički odbor tih edicija bi činili: dr. S. Nikolić, dr. S. Paušek-Baždar, dr. M. Tarle i mr. B. Vidoša.
- Ad.5. Predloženo je da Odjel organizira Komemorativni skup u počast i sjećanje na svog preminulog člana dr. K. Humskog, te da se organizira skup i u povodu 10. obljetnice smrti dr. Z. Majerskog, a o čemu će se raspravljati na narednom sastanku Odjela.

PROČELNIK ODJELA ZA PRIRODOSLOVLJE
I MATEMATIKU MH:

Dr. Marko TARLE

edicija bi činili: dr. S. Nikolić, dr. S. Paušek-Baždar, dr. M. Tarle i mr. B. Vidoša.“ U zapisnicima kasnijih sjednica Odjela (primjerice 6. travnja 1998.) stoji da se „izdavačka djelatost raspravlja na posebnim sastancima, o rezultatima kojih će Odjel biti naknadno obaviješten“.

Na sjednici Odjela za prirodoslovlje i matematiku **13. rujna 1999.** donosi se *Odluka* o pokretanju časopisa Odjela. Već sljedećega dana, 14. rujna 1999. (slika 3) pročelnik Odjela Marko Tarle još će jednom zaigrati na kartu zajedništva s odjelima, ne bi li od Predsjedništva ishodili kakvo konačno rješenje neke „edicije“. Na to pismo nije bilo odgovora.

Koordinatorica za izdavaštvo zaključuje tu sagu o časopisu dopisom pročelniku da se okanim drugim odjela jer za to nema interesa, da se časopis ne bi trebao nazivati nikakvim „zbornikom“ niti „smotrom“ već predlaže da se zove jednostavno *Prirodoslovlje*, što nije u koliziji ni s jednom dostupnom publikacijom. Također, po sadržajnoj koncepciji opet bi trebali biti jedinstveni – u jednom bi broju bila predavanja sa znanstvenih tribina, a u drugom radovi sa znanstvenih skupova hrvatski prirodoslovci, sa što više znanstvenih sadržaja i kategoriziranih radova, kako ne bismo upadali u sadržaje drugih „popularnih“ časopisa.

Format časopisa: B5, svakako bi bio prihvatljiv za čitanje i nošenje.

Članovi uredništva bili bi kooptirani članovi bivšega Redakcijskoga odbora za izdavaštvo Odjela, te još neki članovi naknadno izabrani.

Glavni urednik bio bi akademik Nenad Trinajstić, za kojega se smatralo da će svojim znanstvenim statusom i karizmom privući brojne (nove) predavače i suradnike.

Temeljem te koncepcije pročelnik Marko Tarle upriličio je Koordinatorici za izdavaštvo da tu viziju časopisa izloži na Matičinom Upravnom odboru, kojega je on bio član. Ali, uza sve pohvale, financijsku podršku nitko nije ni spomenuo.

Početak sljedeće godine, na sjednici Odjela 13. ožujka 2000. Marko Tarle najavljuje da mu u svibnju istječe mandat pa da razmislimo o njegovoj zamjeni. Nasljeduje ga 8. svibnja 2000. **mr. sc. Jasna Matekalo Draganović**, koja će nadalje surađivati s Koordinatoricom za izdavaštvo. Tadašnji predsjednik Matice, akademik Josip Bratulić, i glavni tajnik, akademik Stjepan Damjanović, svesrdno su podržavali časopis Odjela, ali također bez financijskih obveza.

Kad je Koordinatorica za izdavaštvo prikupila potrebna sredstva, moglo se započeti s izdavanjem *Prirodoslovlja*. Najveće donacije odobrili su nam Ministarstvo kulture (11 000 kn), Ministarstvo znanosti i tehnologije obećalo nam je odgovarajuću pomoć odmah po izlasku prvoga broja, zatim INA (8 000 kn), Elektrokontakt d. d.

Odjel za prirodoslovlje i matematiku
Matice hrvatske

Zagreb, 1999-09-14

Predsjedništvu Matice hrvatske

Odjel za prirodoslovlje i matematiku Matice hrvatske već niz godina (nakon osamostaljenja države) sustavno radi na promicanju znanosti i njeguje sjećanja na hrvatsku kulturnu baštinu priređujući znanstvene skupove i popularna predavanja.

Kako bi ti vrijedni znanstveni radovi postali dostupni zainteresiranima i široj javnosti, *Odjel za prirodoslovlje i matematiku* na redovitom sastanku održanom 13. rujna 1999. donio je odluku da se putem Predsjedništva Matice hrvatske inicira pokretanje odgovarajuće edicije u kojoj bi se objavljivali spomenuti i slični radovi *svih odjela* koji djeluju u okviru Matice.

Predlaže se radni naslov edicije: Znanstveni zbornik Matice hrvatske, a zasad bi mogao izlaziti najmanje dvaput godišnje. U sastav Uredništva ušli bi *svi pročelnici* pojedinih odjela. Također se predlaže da glavni urednik edicije bude akademik Nenad Trinajstić, a izvršna urednica mr. sc. Barbara Vidoša, dok bi urednik pojedinog broja bio iz odjela koji ga i priprema.

Obrazloženje:

Odjel za prirodoslovlje i matematiku dosad je održao 7 znanstvenih skupova *Hrvatski prirodoslovci*, dva *Istaknuti hrvatski prirodoslovci u Americi*, te nekoliko skupova kao što su *Znanost i opće dobro*, *Hrvati u Argentini* i niz aktualnih popularnih predavanja u okviru *Znanstvene tribine Matice hrvatske*, koja su izvrsno posjećena, a za pohvalu je što među njima ima mnogo mladih ljudi).

Od toga su:

Hrvatski prirodoslovci 1 (održani 7. 2.1992.), objavljeni u Hrvatskom znanstvenom zborniku **2**(1) (1993);

Hrvatski prirodoslovci 2 (održani 17. i 18.6.1993.), objavljeni u Radovima LZ Miroslav Krleža, br. 3, 1993.;

Hrvatski prirodoslovci 4 (održani 6.10.1995.), objavljeni u časopisu *Priroda* **86**(828-829) (1996), a

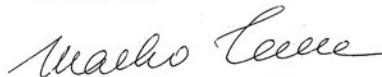
Hrvatski prirodoslovci 3, 5, 6 i 7 čekaju objavljivanje u nekoj stalnoj, prepoznatljivijoj i za bibliografska pretraživanja dostupnoj publikaciji.

Od *Hrvatskih prirodoslovaca u Americi*, objavljen je samo jedan u grafički posve drugačijem zborniku, a poneka predavanja sa *Znanstvene tribine MH* zasad se objavljuju kao skraćeni prikazi u različitim novinama.

Tako se ta vrijedna znanstvena građa rasipa po različitim (tuđim) edicijama, a jedna od temeljnih zadaća Matice hrvatske upravo jest borba za znanost i promicanje znanosti, osobito među mladima.

Pročelnik Odjela za prirodoslovlje i matematiku

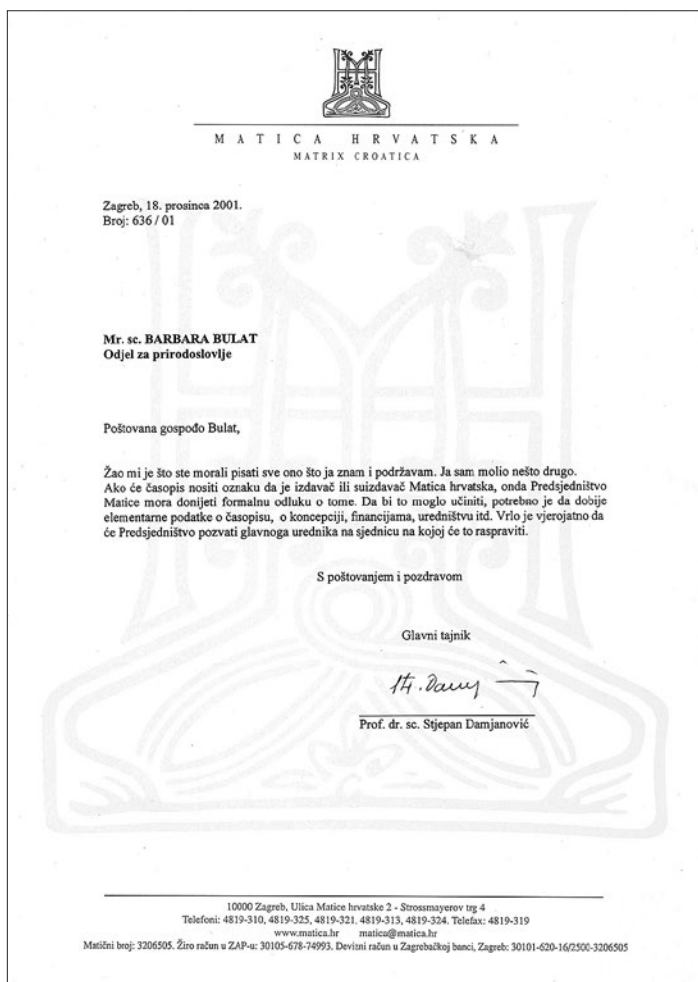
Dr. Marko Tarle

Slika 3. Pismo pročelnika Odjela Marka Tarlea Matičinu Predsjedništvu od 14. rujna 1999.

Zagreb, Agram 89, Bayer Pharma i Elka d. d. Zagreb. Tim je novcem tiskan prvi broj *Prirodoslovlja*, s radovima za znanstveni skup **Hrvatski prirodoslovci 10**, Dubrovnik, 25. i 26. listopada 2001.

Međutim, tada se javlja Matičino Predsjedništvo pismom od 18. prosinca 2001. (slika 4), gdje se traži potvrda formalnih pojedinosti o već tiskanom časopisu. Upravo ono što je već bilo raspravljeno na Upravnom odboru! Može se samo pretpostaviti da bivši pročelnik Marko Tarle na svoje pismo Predsjedništvu od 14. rujna 1999. dvije godine nije dobio nikakav odgovor – jer se smatralo da će to ionako sve propasti, pa odgovora nije ni vrijedno!?

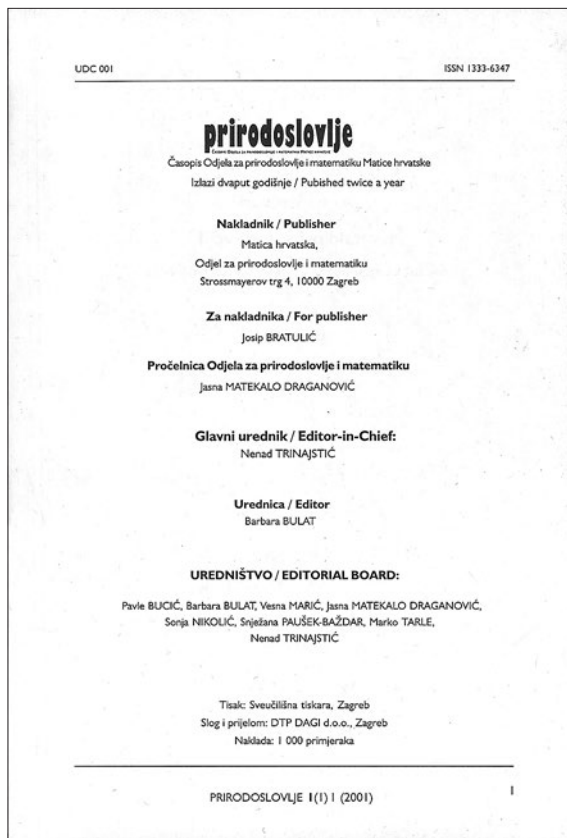
Slika 4. Dopis Matičina glavnoga tajnika od 18. prosinca 2001. Odjelu za prirodoslovlje i matematiku

No, to je u neku ruku i shvatljivo. Matica izdaje svoje redovite časopise *Vijenac*, *Kolo*, *Hrvatsku reviju*. A mi smo samo jedan Odjel! Iako su prirodoslovci bili ti koji su dali veliki obol postojanju Matice hrvatske, u modernim je vremenima prirodoslovlje „na rubu znanosti“. Još jedan časopis, posebice u ratno „nevrijeme“ nikome nije bio u interesu – uostalom, u izdavaštvu nikada nije ni bilo neko „pravo vrijeme“. Ali, časopis *Prirodoslovlje* nije „još jedan časopis“, on je duboko zaronio u riznicu hrvatske znanstvene baštine.

PRIRODOSLOVLJE – prvih 20 godina

Prvi broj *Prirodoslovlja*

S prvim brojem *Prirodoslovlja* započelo je oživotvorenje života, sudbina i znanstvenih postignuća hrvatskih prirodoslovaca i obilježavanje prirodnih znamenitosti Lijepa Naše u okviru Matice hrvatske.

Slika 5. Impresum prvoga broja *Prirodoslovlja*

Prvi broj *Prirodoslovlja*, tiskan u nakladi od tisuću primjeraka, svečano je dočekan u Dubrovniku, kao i 10. po redu znanstveni skup *Hrvatski prirodoslovci*. Impresum prvoga broja s članovima uredništva prikazuje slika 5.

Obavijest o izlaženju *Prirodoslovlja* napisao je Tonči Valentić pod naslovom *Novi Matičin časopis u Vijencu*, godište X., br. 214, od 16. svibnja 2002., str. 39 (slika 6).

Određeni broj časopisa poslan je na važne adrese diljem Hrvatske, pa i svim članovima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (slika 7).

Brojne povratne reakcije na časopis bile su pozitivne i poticajne (slika 8), s puno želja za dugim i uspješnim izlaženjem.

Međutim, naši su najvrjedniji podupiratelji bili Matičini ogranci, s kojima imamo bogatu i raznovrsnu suradnju. Kao primjer posebno se ističe Ogranak Matice hrvatske u Križevcima, koji je u suorganizaciji s Visokim gospodarskim učilištem u Križevcima upriličio jedno od prvih javnih predstavljanja časopisa, 29. listopada 2002. (slika 9).

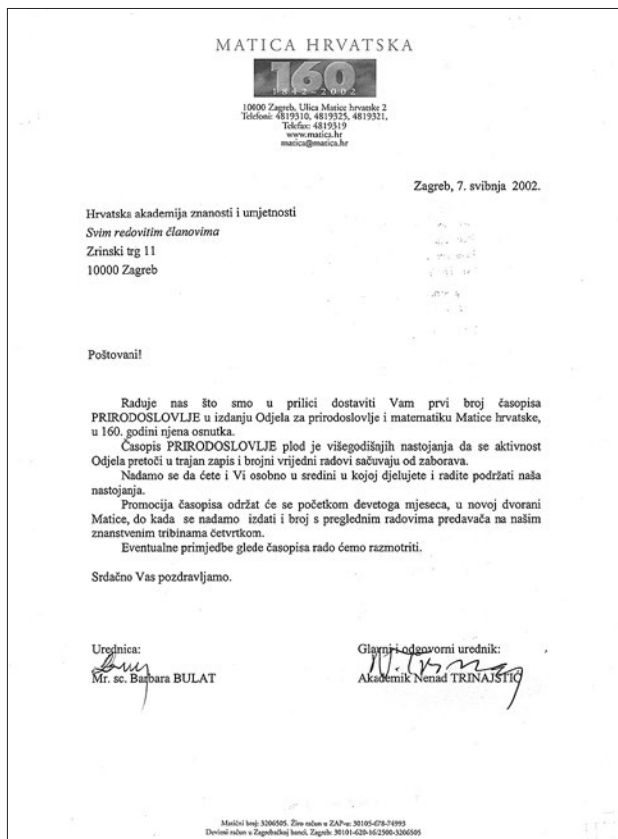
Analiza časopisa

Od godine 2001. do 2021. izdan je ukupno 41 broj u 22 sveska časopisa (slika 10). Iako je časopis proklamiran da izlazi dva puta godišnje, s idealnom sadržajnom koncepcijom da jedan broj bude znanstveni skup, a drugi znanstvena tribina, to je ostvareno samo prve dvije godine, a kasnije je uglavnom tiskan kao dvobroj.

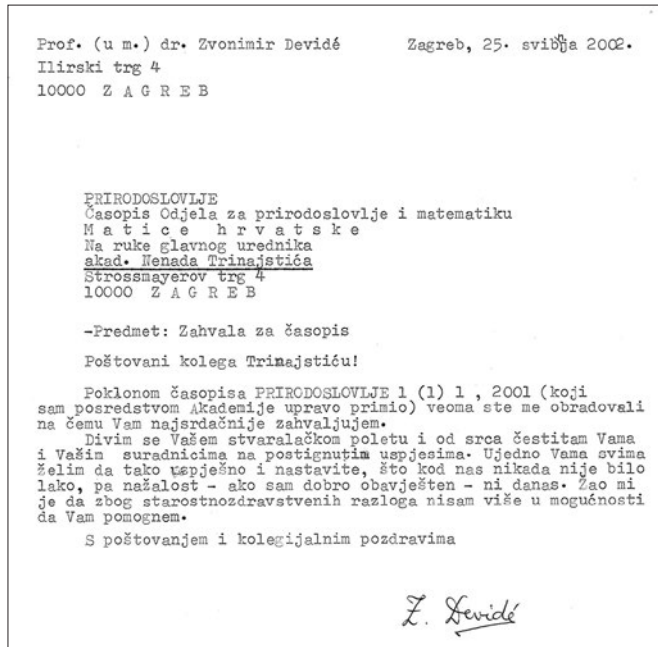
Iako je časopis počeo izlaziti 2001. (*Hrvatski prirodoslovci 10*), u brojevima 2/2001. tiskani su *Hrvatski prirodoslovci 3*, koji sadrže svjedočanstva o *Hrvatskoj znanosti između 1930. i 1950.*, a *Hrvat-*

Slika 6. Člančić o *Prirodoslovlju* u *Matičinu Vijencu* 2002.

Slika 7. Popratno pismo članovima Akademije uz primjerak *Prirodoslovlja*

Slika 8. Jedno od pisama podrške časopisu *Prirodoslovlje*

ski prirodoslovci 5 tiskani su u broju 2/2002. Uz još nekoliko članaka to su bili najkvalitetniji radovi zatečeni u Odjelu prije pokretanja časopisa.

Glavni urednik Nenad Trinajstić nekoliko je puta nudio ostavku – zbog bolesti, opterećenosti i drugih razloga, što je Uredništvo prihvatilo krajem 2008., pa je od dvobroja 1-2/2009. glavna i odgovorna urednica **mr. sc. Barbara Bulat** (slika 11), koja je i dotad u naravi bila izvršna urednica.

Na Glavnoj skupštini Matice hrvatske, održanoj u Zagrebu, 14. lipnja 2014., časopis *Prirodoslovlje* dobio je *Srebrenu povelju* (slika 12).

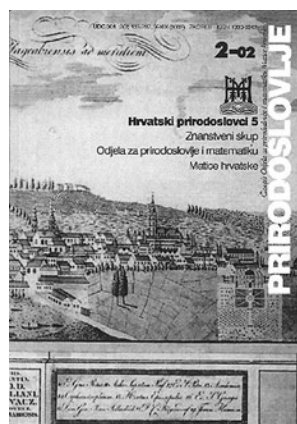
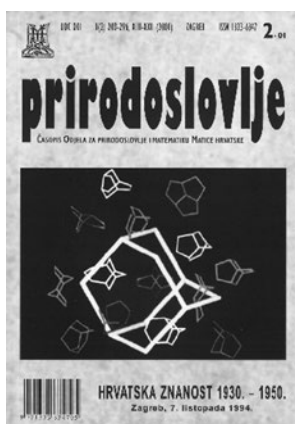
Kao i uvijek, u časopisu je sve vezano uz financije, pa i jedna posve banalna grafička oprema o tomu ovisi. Već prvim pogledom na sliku 12 oči bodu različite naslovnice. Prva dva broja

Slika 9. Akademik Nenad Trinajstić, glavni urednik, na promociji *Prirodoslovlja* u Križevcima

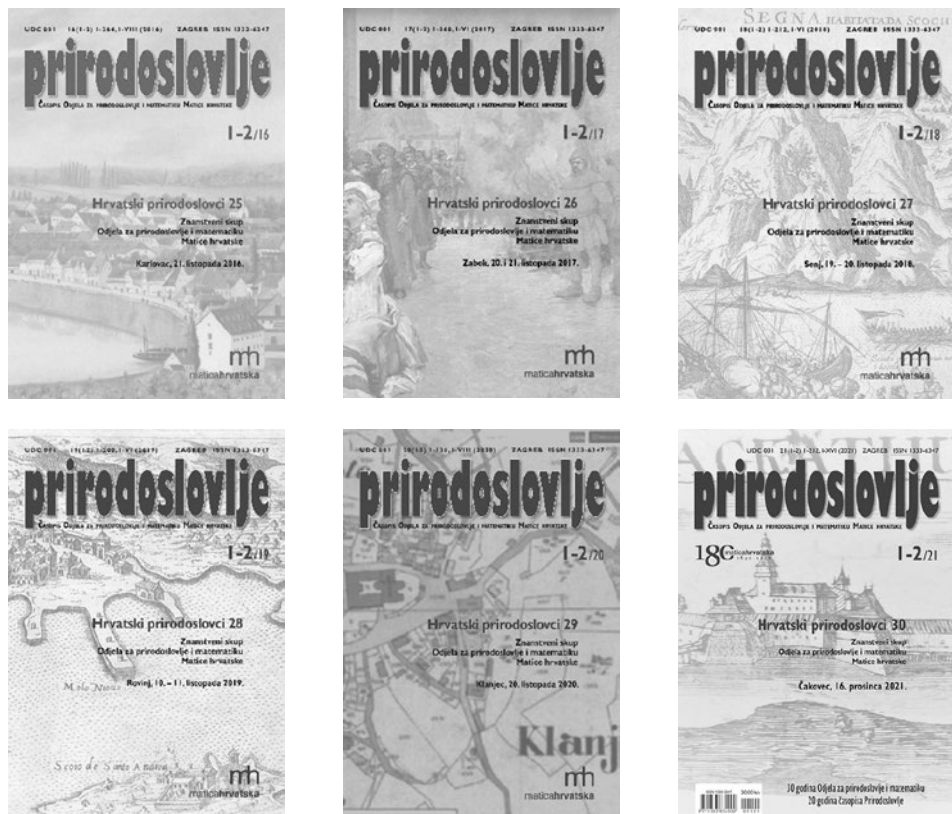
2001. osmislili smo kao amateri, u 2002. Matica nam je dala na raspolaganje grafičkoga dizajnera, koji je izradio rješenje za br. 1/2002., što je imalo svoju cijenu. Kako je to rješenje pohranjeno u Matičinoj grafičkoj pripremi (koja radi prijelom), nismo mogli pretpostaviti da će nam ta cijena biti važeća za svaki sljedeći broj. To je postalo goruće pitanje neposredno prije tiska broja 1-2/2014., pa smo se, nemajući drugoga izbora, vratili na našu staru verziju naslovnice i zadržali je do daljnjega.

Struktura časopisa

Kako je već ranije rečeno da je *Prirodoslovlje* dokument rada Ocjela, to se ogleđa i u strukturi časopisa. U tablici 3 navedena je ukratko struktura časopisa s težištem na prikazu kategoriziranih članaka. U proteklih 20 godina tiskano je ukupno 224 kategoriziranih članaka, od kojih 205 znanstvenih (66 izvornih znanstvenih radova, 67 preglednih radova, 7 autorskih pregleda, jedno prethodno priopćenje,

Slika 10. Naslovne stranice časopisa *Prirodoslovlje* od br. 1/2001. do dvobroja 1-2/2021.

64 izlaganja sa znanstvenih skupova) i 19 stručnih članaka na ukupno 4 004 stranice časopisa. Dosad je najopsežniji svezak bio 1-2(2016) posvećen prirodoslovcima karlovačke županije, tiskan na 372 stranice, s 15 kategoriziranih radova. Godinu dana prije njega tiskan je svezak 1-2(2015) s prirodoslovcima Hrvatima u Bosni i Hercegovini, koji ima ukupno 346 stranica, ali 20 radova znanstvene kategorije. To je bio prvi i jedini međunarodni broj časopisa, s radovima sa skupa u Sarajevu.

Najviše kategoriziranih radova, sami ili u suautorstvu, napisali su Branko Hanžek (17), Tatjana Kren i Darko Veljan (po 14), Darko Mihelj (12), Vesna Vučević Bajt i Berislav Šebečić (po 11), Paula Durbešić (8), Teodor Wikerhauser, Vanja Flegar, Nenad Raos i Zvonko Pađan (svi po 7) te Ivica Vuković (5 članaka).

Svi se članci, koji pretendiraju da budu kategorizirani kao znanstveni ili stručni, recenziraju s najmanje dva recenzenta, a redakcija se provodi prema uputama za uređivanje primarnih znanstvenih časopisa.

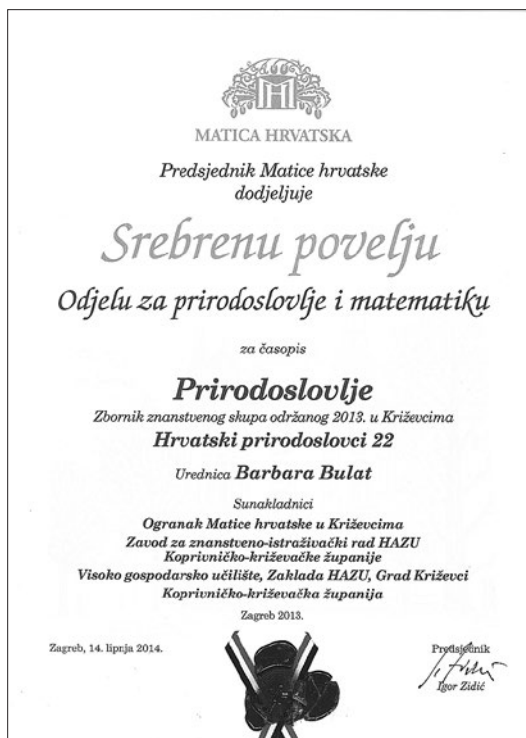

Slika 11. **Mr. sc. Barbara Bulat**, na predstavljanju časopisa u Koprivnici

Posebne zasluge pripadaju članovima Uredništva u proteklom razdoblju: Josip Balabanić, Pavle Bucić, Paula Durbešić, Hrvoje Fulgosi, Suzana Inić, August Janeković†, Nikola Juretić, Tatjana Kren, Nikola Ljubešić, Vesna Marić, Ivica Martinović, Jasna Matekalo Draganović, Darko Mihelj, Željko Mrak, Sonja Nikolić, Vladimir Paar, Snježana Paušek-Baždar, Nenad Raos, Ljerka Regula-Bevilacqua, Berislav Šebečić, Danko Škare†, Aleksandar Šolc†, Ivan Šugar†, Darko Veljan, Vesna Vučevac Bajt, Marko Tarle†, Nenad Trinajstić† i Mihael Zambelli†, koji su u svako doba činili bazu časopisa, poput pravih profesionalaca. Nažalost, puno ih više nije s nama.

Naravno, sve ovo uspjeli smo i zahvaljujući velikom zalaganju i razumijevanju djelatnika Matičine grafičke pripreme Pavla Damjanovića i Nevena Osojnika, na čelu sa Željkom Podoreškim, s kojima izvrsno surađujemo, iako je *Prirodoslovlje* jedini prirodoslovstveni Matičin časopis, s propisanim zahtjevnim prijelomom.

Nakon 20 godina izlazenja *Prirodoslovlje* je časopis prepoznatljiva stila i sadržajne koncepcije. Dug je bio put od ideje do časopisa na stolu, pa unatoč svim poteškoćama koje smo prebrodili, vjerujemo da su neka druga vremena ispred nas.

Slika 12. *Srebrna povelja* Matice hrvatske dodijeljena časopisu *Prirodoslovlje*

Tablica 3. Periodičnost i opseg časopisa: udjel i broj stranica kategoriziranih članaka, znanstvenih (Z) i stručnih (S)

Volumen (godišće)	Broj stranica kategoriziranih članaka		Broj stranica nekatego- riziranih članaka	Broj stranica, ukupno	Udjel kategoriziranih članaka (Z + S) / %
	broj i opseg znanstvenih članaka (Z)	broj i opseg stručnih članaka (S)			
1(2001)1	11; 182	0	32	214	85,05
1(2001)2	6; 73	0	21	94	77,66
2(2002)1	5; 107	1; 10	13	140	90,71
2(2002)2	6; 98	0	18	116	84,48
3(2003)1– 4(2004)2	6; 96	0	12	108	88,89
5(2005)1	4; 96	0	10	106	90,57
5(2005)2– 6(2006)2	6; 168	0	12	180	93,33
7(2007)1-2	7; 128	0	18	146	87,67
8(2008)1-2	11; 176	0	14	190	92,63
9(2009)1-2	12; 219	0	19	238	92,02
10(2010)1-2	8; 132	1; 6	36	174	79,31
11(2011)1-2	10; 190	3; 26	20	236	91,52
12(2012)1-2	13; 200	2; 24	20	244	91,80
13(2013)1-2	18; 292	0	12	304	96,05
14(2014)1-2	11; 186	3; 40	18	244	92,62
15(2015)1-2	20; 336	0	10	350	97,11
16(2016)1-2	15; 318	3; 36	18	372	95,16
17(2017)1-2	9; 218	2; 20	28	266	89,47
18(2018)1-2	8; 176	1; 12	30	218	86,23
19(2019)1-2	8; 174	2; 18	14	206	93,20
20(2020)1-2	4; 109	0	29	138	78,98
21(2021)1-2	7; 126	1; 18	88	232	62,16
Ukupno	205; 3 794	19; 210	492	4 518	88,03

LITERATURA I IZVORI

1. Zvonimir Jakobović: *Prirodnoznanstvene i tehničke knjige Matice hrvatske*. Dodatak pretisku knjige: Oton Kučera, *Telegraf i telefon bez žica*, Matica hrvatska i Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 1995.
2. Zvonimir Jakobović: *Uz pretisak prve knjige Novovjekih izuma*. Dodatak pretisku knjige: Mijo Kišpatić, *Novovjekni izumi u znanosti, obrtu i umjetnosti*, Matica hrvatska i Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 1997.
3. Zvonimir Jakobović: *Books Published by Matica Hrvatska in the Natural Sciences and Technology*, The Croatian Academy of America, Inc. New York, *Journal of Croatian Studies* XXXIX (1998) (57–68).
4. Zvonimir Jakobović: *Mijo Kišpatić u prirodoslovnim knjigama Matice hrvatske*, Hrvatski prirodoslovci 22, *Prirodoslovlje* 13(1-2) (2013) 179–194.
5. Zvonimir Jakobović: *Oton Kučera – predsjednik Matice hrvatske i prvi promicatelj radija u Hrvatskoj*, Pretisak: *Povijest i filozofija tehnike – radovi EDZ sekcije 1917.*, Kiklos – krug knjige, Zagreb, 2017., str. 118–132, *Hrvatska revija* XVI(2) (2016) 27–32.
6. Jakša Ravlić i Miroslav Somborac: *Matica hrvatska 1842–1962, Povijest Matice hrvatske, Bibliografija izdanja Matice hrvatske od 1842. do 1962.*, Matica hrvatska, Zagreb, 1963.
7. Ivica Matičević i Nedjeljka Paro: *Bibliografija Matice hrvatske 1963-1992.*, Matica hrvatska, Zagreb, 1993.
8. Vladimir Bazala: *Pregled hrvatske znanstvene baštine*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1978.
9. Dubravko Malvić: *Tehnika u djelovanju Matice hrvatske*. Tehnika u Hrvatskoj, Zbornik radova stručnoga skupa, Matica hrvatska, Zagreb, 2004., str. 17–24.
10. Zvonko Benčić: *Elektroindustrija XX. stoljeća u Hrvatskoj*, Pretisak: *Povijest i filozofija tehnike – radovi EDZ sekcije 1917.*, Kiklos – krug knjige, Zagreb, 2017., str. 235–255.
11. Marko Tarle: *Znameniti hrvatski prirodoslovci u Americi*, Znanstveni skup, Hrvatsko-američko društvo i Odjel za prirodoslovlje i matematiku Matice hrvatske, Zagreb, 21. lipnja 1996., *Polimeri* 17(5-6) (1996) 267–274.